

Hamar Zsolt, Petrovics egykori növendéke, mestere mind több darabjának irányításával is felhívja magára a figyelmet (szabadjon emlékeztetnem a Zongoraverseny technikailag fölényes, zeneileg kidolgozott, emlékezetes bemutatójára!). Lelkes és lelkesítő a jelenléte, s minden bizonnyal kölcsönösen inspirálták egymást a művészekkel.

A kórus olyan kedvvel énekelt, ami szinte csak a Carmina Burana előadásain figyelhető meg, amikor az énekesek nem tudnak betelni a megszólaltatnivalóval. Persze nem csoda: a pregnáns ritmika, a néha skandáló, máskor jazzes, mindig áttekinthetően asszimmetrikus, táncos lüktetés elementáris hatású. Megszínesedett a zenekari hangzás is – és a lelkesedés hev-

ben legfeljebb arra nem maradt figyelmük, hogy észrevegyék: néha nehéz helyzetbe hozzák a szólistákat (elsősorban González Mónikát), merthogy képtelenség túlénkelni a gazdag háttérhangzást.

Általánosságban elmondható, hogy Petrovics számára fontos a szöveg (nem véletlen, hogy mikor-mit választ ki, hogy a hangok segítségével felerősítse az irodalmi alkotás mondandóját). Többnyire minden szavát érteni – de amikor mégsem, akkor is biztonságosan tájékozódik a hallgató; a pregnáns zenei karakterek egyértelműsítik a közlendőket, csakúgy, mint a történeti operák sikerült együtteseiben.

Lassanként négy évtizede annak, hogy siker-sorozatát éli a koncert vígopera,

amely színpad nélkül is a teljesség érzetét kelti. És ha ritkán is hallható (minden relatív!), a felnövekvő generációknak lehetőségük van rá, hogy megismerésével kulcsot kapjanak a szerző zenei világához, és segítségével felállítsanak magukban egy mércét, afféle elvárás-rendszert a legújabb természettel kapcsolatban is. A hagyományokkal való kapcsolatot sohasem megtagadó szerzői attitűd mindmáig változatlan, így a könnyen befogadható, tetszetős darab sikerrel járul hozzá, hogy a közönség valóban érdeklődve, bizalommal forduljon a friss alkotásokhoz. Ezt erősítette a méltán kirobbanó sikert aratott május 13-i előadás is.

Fittler Katalin

Sugár Rezső: Hunyadi

Izgalmas és tanulságos hallgatnivaló napjainkban Sugár Rezső Hősi éneke, túl azon, hogy egyként gyönyörködteti a zeneértőt és a muzsikát pusztán kedvelőt. Elgondolkodtató: a harmincéves fiatalalembert foglalkoztatja az oratorikus mű gondolata, majd alig néhány esztendő múltán pódiumra kerül tollából az ötvenes évek legnagyobb közönség-visszhangot kiváltott műve. Az 1952-ben bemutatott mű 1954-ben meghozta szerzője számára a rangot elismerést jelentő Kossuth-díjat. Olyan korban született, amikor közvetlen modell (inspiráló minta) aligha állt előtte – s ahhoz is külön érzék kellett, hogy a magyar történelmi múltból olyan témát válasszon, ami már önmagában megdobogtatja honfitársai szívét. A dicsőséges múlt-idézéshez komplex zenei nyelvet használt, sem az archaizálás, sem az aktualizálás (tehát a távolságtartás és a közvetlenség érzetének keltése) nem hiányzik belőle. A 14 tétel során mindvégig érezzük a komponista technikai (mesterségbeli) tudását és művészi-alkotó ihletét, az átélt mondandó személyes hangú közvetítésének szándékát.

A magyar zenetörténet folyamata szempontjából aligha tartozik a kiemelkedők közé a századközep. Mégis született ma is élvezhető, gyönyörködtető muzsika. A Hungaroton 1969-ben készített felvételt belőle – s most, a *Magyar Millennium 2000* sorozat keretében ismét módja van dicsőségesen visszatérni a zenebarátok köztudatába. Elgondolkodtató persze, hogy a vitathatatlanul ha-

tásos, értékes-szép mű miért nem kap helyet a koncertek műsorán, vagyis a mai előadók miért nem kapnak lehetőséget megszólaltatására. Tény, hogy a felvétel jóvoltából „így is” sokakhoz eljut – ámde a közvetlen hatás aligha pótolható. Így továbbra is megmarad érdekességnek-kuriózumnak, pedig másként hathatósan működhetne közre abban, hogy a zenehallgatók figyelme a hazai termésre is irányuljon.

Meggondolkodtató, hogy mindent egybevetve, azt kell gondolnunk: az 50-es években több lehetősége volt egy fiatal zeneszerzőnek. Ha valaki nagy apparátusra akart komponálni, megtehetette anélkül, hogy számolnia kellett volna az íróasztalfióknak való komponálás szomorú hatástalanságával. És a gyakorlatban jól vizsgázott mű terjedésének-terjesztésének mi nem állt útjában. A mai harmincéves, praktikus okokból, főként kamaramű írá-

sára kényszerül, ha azt akarja, hogy hamarosan közönség elé kerüljön darabja. És ebben a kényszerű választásban az a szomorú, hogy talán zenekari művek írására predesztinált tehetségek kerülnek így mellékvágányra.

A zenekari műveknek különleges hatásuk van, az oratorikus alkotások iránti igény napjainkban is él (elég végigtekinteni egyik-másik zenekarunk bérleti sorozatainak programján). Csak épp a hazai alkotások szorulnak perifériára, ezáltal olyan látszatot keltve, mintha e műfajokban szerzőink nemigen jeleskedtek volna. Pedig voltak kivételek, mint ez a Hunyadi felvételéből is kiderül...

Miközben örülünk az újbóli megjelenésnek, nem hallgathatjuk el, hogy az interpretáció – mai igényekkel mérve – bizony nem mindenütt kielégítő. Déry Gabriella, Komlóssy Erzsébet, Simándy József, Melis György neves szólista-gárda, ám rögzített teljesítményük erősen emlékeztet napjaink többé-kevésbé indokoltan megörökített koncertfelvételeire. Hatásos a Budapesti Kórus éneke, az MRT Gyermekkórusa hallhatóan kedvvel vesz részt a produkcióban, és Forrai Miklós keze alatt úgy látszik az Állami Hangversenyzenekar, hogy vitán felül áll: játékosai nem pusztán szólamukat tanulták meg, hanem azt is tudják, miről szól a kompozíció egésze. Érzékenyen kísérnek: és a gyászzenének szólista-rangú interpretációi.

Fittler Katalin